

PIETERBUREN
ZEEHONDENCENTRUM

ZEEHONDEN OPVANG

Informatieboekje

Sinds 1971 worden zieke, verzwakte en verweesde zeehonden opgevangen bij in Zeehondencentrum Pieterburen. Deze opvang heeft een vergunning van het ministerie die hen toestaat zeehonden op te vangen en weer vrij te laten. Zeehonden zijn wilde dieren en die mag je niet zonder vergunning én goede reden aanraken. Naast het Zeehondencentrum in Pieterburen zijn er meer opvangcentra in Nederland, namelijk de opvang op Texel (Ecomare) en de opvang in Zeeland (A Seal).

Zeehondencentrum Pieterburen is een echt zeehondenziekenhuis. In het Zeehondencentrum komen jaarlijks verschillende soorten gevallen binnen. Sommigen zijn ziek, anderen hebben ernstige verwondingen en weer anderen zijn hun moeder kwijtgeraakt.

Zeehonden die binnenkomen kunnen verdeeld worden in vier groepen: Zieke dieren, gewonde dieren, winterpups: pups van de grijze zeehond die hun moeder kwijt zijn, en zomerpups: pups van de gewone zeehond die hun moeder kwijt zijn. Gemiddeld helpt het Zeehondencentrum 200 zeehonden per jaar.

REDENEN VAN OPVANG

Zeehonden zijn hele nieuwsgierige, speelse dieren die makkelijk verstrikt kunnen raken in stukken vislijn of visnet wat rondzwerft in zee. Deze zijn vaak van nylon gemaakt en snijden heel diep in de huid van de zeehond en kunnen grote wonden veroorzaken. Daarnaast kunnen zeehonden ook verdrinken als ze verstrikt raken in visnetten.

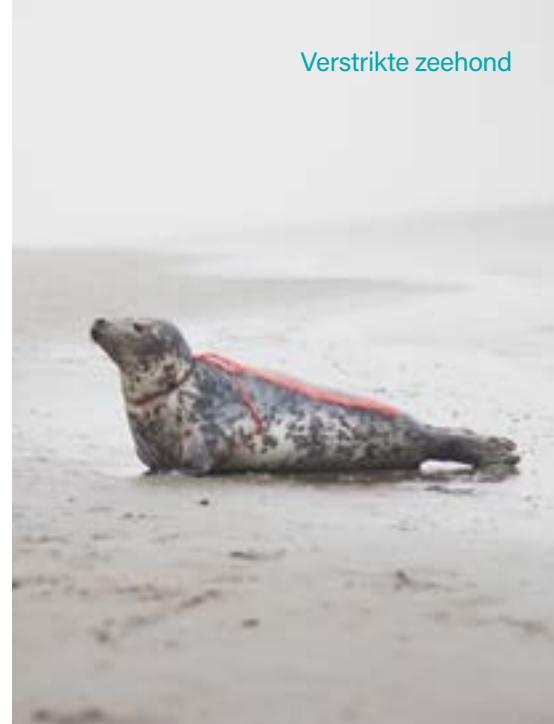
Een andere oorzaak van opvang hier in het centrum is verstoring. Denk bijvoorbeeld aan mensen die een foto willen maken, loslopende honden, maar ook scheepvaart en watersporters storen erg in het leefgebied van de zeehond.

Verstoring is ook de grootste oorzaak waarom pups hun moeder kwijt kunnen raken. Omdat een zeehondenpup nog melk moet

drinken bij de moeder overleeft hij het meestal niet als hij zijn moeder kwijt raakt. Als zo'n pup wordt gevonden kan deze worden opgevangen in het Zeehondencentrum. Daarnaast kunnen moeder en pup ook gescheiden worden door b.v. storm en extreem hoog water.

Zeehonden kunnen ziek worden door parasieten, een virus of een infectie. Bijvoorbeeld door longwormen. Veel jonge zeehonden komen in de herfst in een opvangcentrum terecht door deze parasieten. Maar ze kunnen ook aangevaren worden door een boot. Op het strand worden ze soms aangevallen door loslopende honden en worden dan gebeten. De zeehond heeft in Nederland geen natuurlijke vijanden maar nog steeds zijn er wel veel bedreigingen voor ze.

Verstrikte zeehond

Zeehondenpup

Zeehond met longwormen

ZEEHONDEN- WACHTER

Je loopt op een zondagmorgen over het strand en je ziet een zeehond. Wat doe je dan? Dan bel je met het Zeehondencentrum. Je kunt het team 24 uur per dag bereiken op het algemene telefoonnummer 0595-526526. Je krijgt dan een strandingscoördinator aan de telefoon en die zal een zeehondenwachter naar de zeehond sturen om te gaan kijken of het dier hulp nodig heeft.

Zeehondenwachters zijn mensen die getraind zijn om met zeehonden te werken. Zij kunnen goed zien of een zeehond ziek of gewond is en kunnen de zeehond hanteren (vasthouden). Zij zijn de enige die dat mogen. Een zeehond is het

grootste roofdier van Nederland en kan hard bijten, nooit zelf proberen dus!

Niet elke zeehond op het strand is een zieke zeehond, soms liggen ze uit te rusten. De zeehondenwachter zal dus eerst kijken of de zeehond wel echt hulp nodig heeft. Dat doet hij door het dier te observeren, de zeehond krijgt dan een gekleurde stip op zijn rug zodat hij het dier kan herkennen als het zich verplaatst. Dit observeren doen we 24 uur lang. Als een zeehond wel hulp nodig heeft, gaat de zeehondenwachter volgens een aantal stappen aan het werk.

1. Controleren op verwondingen

Soms heeft een zeehond wonden. De zeehondenwachter bekijkt de wonden goed en in overleg met de dierenarts worden de wonden behandeld.

2. Temperatuur opnemen

De normale lichaamstemperatuur van een zeehond is 37°C. Een te hoge temperatuur is gevaarlijk, door de dikke speklaag raakt een zeehond snel oververhit. Als de temperatuur te hoog is, koelt de zeehondenwachter de zeehond af door water over de flippers te gieten.

3. Vocht geven

Een zieke zeehond heeft meestal al dagen niet gegeten. Zeehonden drinken niet, maar halen hun vocht uit de vis die ze eten. Als een zeehond niet eet, droogt hij dus ook uit. Je kan dit zien aan droge ogen en gekrulde snorharen. De zeehond krijgt dan een mix van water met zout en suiker met behulp van een slang en trechter.

4. Vervoer naar het Zeehondencentrum

Tenslotte wordt de zeehond met een speciale auto naar het Zeehondencentrum vervoerd. Daar wordt hij door een dierenarts onderzocht in de intake ruimte. Elk dier krijgt bij binnenkomst een tag, een plastic plaatje met een uniek nummer in zijn achterflipper, hieraan kan hij herkend worden. De zeehond wordt daarna naar een fase 1 verblijf gebracht, hierover lees je verderop meer.

IN HET ZEEHONDEN- ZIEKENHUIS

Het Zeehondencentrum is een gespecialiseerd ziekenhuis voor zeehonden. Er zijn quarantaines voor hele zieke dieren, een intake ruimte, een operatiekamer en een apotheek. De mensen die er werken zijn speciaal opgeleid om met zeehonden te werken. Het Zeehondencentrum is ook een plek waar mensen vanuit de hele wereld komen om te leren voor zeehonden te zorgen of om onderzoek te doen.

Dierenartsen

In het Zeehondencentrum staat dag en nacht een team van dierenartsen klaar om zieke en gewonde zeehonden te behandelen. De dierenartsen houden de zeehonden in de opvang goed in de gaten, zij bepalen wanneer een dier weer beter is en dus terug mag naar de zee. Ook voeren ze soms zelf operaties uit, zoals amputaties.

Zeehondenverzorgers

Zeven dagen per week verzorgen de zeehondenverzorgers de zeehonden in de opvang. Dit houdt in: eten geven, wegen, medicijnen toedienen, overleggen met de dierenarts, maar ook de verblijven van de zeehonden goed schoonhouden.

Marien biologen en wetenschappers

Dit zijn mensen die onderzoek doen naar alles wat leeft in de zee (marien=zee, bioloog=iemand die de natuur onderzoekt). Marien biologen

bestuderen zeehonden. Zij kijken bijvoorbeeld naar hoe zeehonden zich in het wild gedragen of in de opvang. Hierdoor komen we meer te weten over zeehonden maar kan de zorg voor de zeehonden in opvang ook verbeterd worden. Met de biologen en wetenschappers werken vaak een groep studenten mee die stage lopen bij het Zeehondencentrum.

Vrijwilligers en stagiaires

Daarnaast zijn er ook heel veel mensen die de zeehonden vrijwillig (zonder er voor betaald te krijgen) willen helpen. Bijvoorbeeld studenten die later zelf dierenarts of dierversorger willen worden, of mensen die iets voor onze wereld willen doen en helpen met allerlei verschillende werkzaamheden in het Zeehondencentrum.

Op het terrein van het Zeehondencentrum is een heuse campus, een plaats waar al deze mensen kunnen wonen en studeren zolang ze in het Zeehondencentrum werken. Want deze mensen komen vanuit de hele wereld naar Pieterburen en zij moeten natuurlijk ook ergens wonen als ze niet aan het werk zijn.

3 FASES VAN OPVANG

Na de controle door de dierenarts wordt het de zeehond naar een rustige ruimte gebracht waar hij op zijn gemak kan herstellen en aansterken. Hij heeft dan nog flink wat tijd in de opvang nodig voordat hij weer terug kan naar zee. De verzorging van zieke en gewonde zeehonden verloopt in drie 'stappen' die we fase 1, fase 2 en fase 3 noemen.

Fase 1

Ruimte

Kleine, rustige, verwarmde ruimte. Een klein badje met een hekje ervoor, zodat de dierenarts kan bepalen of de zeehond mag zwemmen en hoe lang hij dan mag zwemmen.

Gezelschap

Alleen of met een soortgenoot.

Verzorging

In fase 1 krijgen de zeehonden vier keer per dag zalmpap gevoerd met behulp van een slang en een trechter en als het nodig is krijgen de zeehonden medicijnen, deze worden door de vispap gedaan. Als het weer wat beter gaat met de zeehond wordt hij geholpen met vis eten.

Door naar de volgende fase

Wanneer de zeehond geen intensieve zorg meer nodig heeft, vaste vis kan eten en (bijna) geen medicijnen meer krijgt.

Fase 2

Ruimte

Middelgrote baden waar de zeehond kan zwemmen zonder dat ze teveel energie verbruiken en voldoende ruimte om op het droge te liggen.

Gezelschap

Meerdere soortgenoten.

Verzorging

Soms helpen met eten, ze eten dan nog uit de hand. Om het zelf eten te oefenen worden er vissen in het bad gegooid of met een grijpertje in het water gegeven. Eén keer per week worden de zeehonden gewogen.

Door naar de volgende fase

Als een dier goed op gewicht is, hij zelf vis kan eten en geen medicijnen meer nodig heeft.

Fase 3

Ruimte

Grote baden waar de zeehonden goed kunnen zwemmen, zoveel ze willen. Met ook veel ruimte op het droge waar ze kunnen rusten.

Gezelschap

Meerdere soortgenoten.

Verzorging

Bad schoonmaken en vis in het water gooien. Eén keer per week wegen. De verzorgers nemen nu zo veel mogelijk afstand van de dieren, want dit is dan niet meer nodig. Zeehonden raken gestrest wanneer er mensen in de buurt zijn en dat is slecht voor hun herstel.

Door naar de volgende fase

Als de zeehond goed op gewicht blijft wordt de datum voor zijn/haar vrijlating vastgesteld.

VRIJLATEN

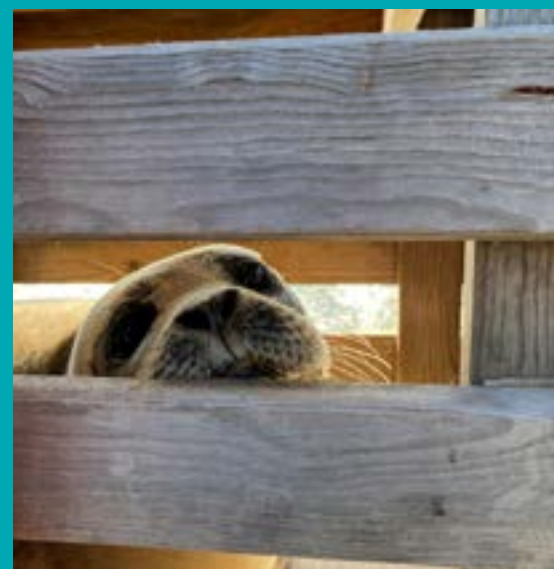
Na een aantal weken en soms wel maanden is de grote dag aangebroken, de zeehond is weer gezond en sterk genoeg om zelf te overleven, hij mag terug naar zee! Met speciale vrijlaatkisten worden ze naar het strand vervoerd. Maar voor de zeehonden in de vrijlaatkisten gaan worden ze nog een laatste keer gewogen. Is een dier erg afgevallen, dan is het beter dat het toch nog wat langer in de opvang blijft.

De zeehonden worden in de kisten vervoerd naar de plek waar ze worden vrijgelaten. De meeste zeehonden die in Pieterburen zijn opgevangen gaan eerst naar de haven van Lauwersoog en daar gaan ze aan boord van een boot die ze naar een zandplaat in de Waddenzee brengt. Daar worden ze dan vrijgelaten, in

hun eigen leefgebied: het UNESCO Werelderfgoed de Waddenzee.

Er kunnen ook mensen mee met het vrijlaten van zeehonden. Op de website van het Zeehondencentrum staat een kalender waarop je kunt zien wanneer er zeehonden worden vrijgelaten en je kunt dan reserveren om mee te gaan.

Alle dieren die in het Zeehondencentrum zijn opgevangen worden ook weer vrijgelaten. Sommige zeehonden worden nog later wel eens terug gezien. De zeehonden worden dan herkend aan de plastic tag in hun achterflipper. Er zijn zelfs zeehonden bekend die zijn terug gezien in Denemarken en Frankrijk.

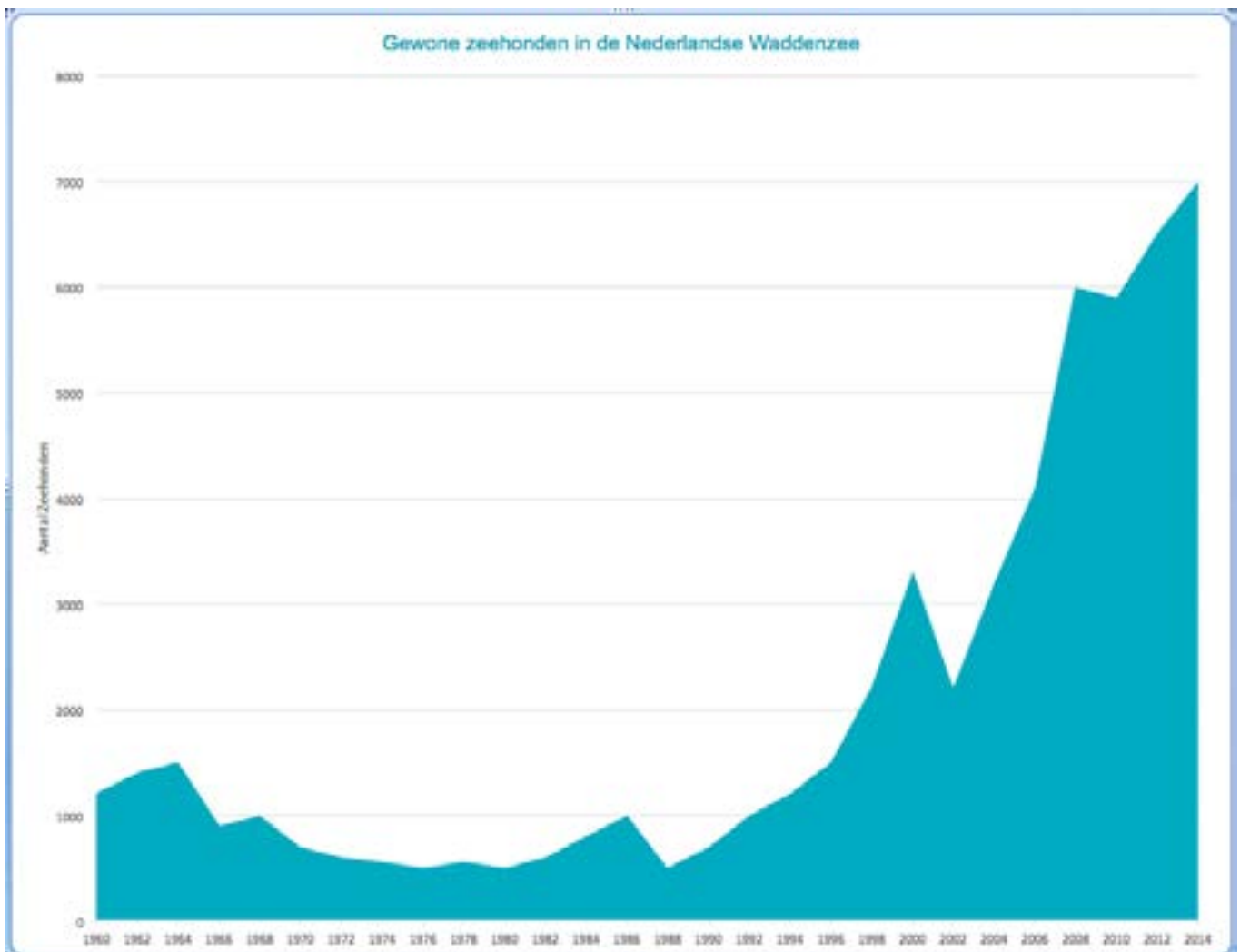
GESCHIEDENIS

Een jasje van zeehondenbont dragen? Dat zie je niet meer, maar vroeger was dat heel gewoon. Eeuwenlang werd er in Nederland op zeehonden gejaagd vanwege hun mooie vacht. Bovendien waren vissers ervan overtuigd dat de zeehonden 'hun vis' inpikten. Je kon zelfs een beloning krijgen als je een zeehond doodde. Dan moest je de gedode zeehond meenemen naar de burgemeester of een ander gekozen persoon. Die sneed dan één van de voorflippers af, zodat je de rest van de zeehond en het geld mee kon nemen.

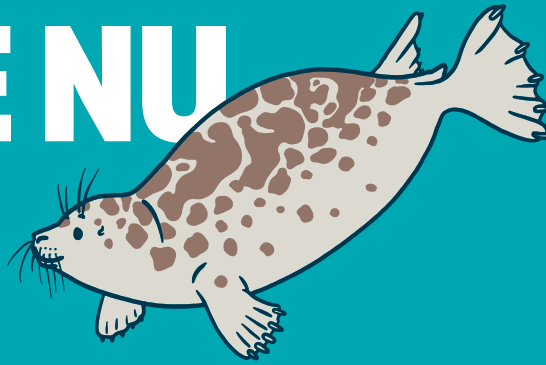
Zo rond 1960 begonnen onderzoekers zich zorgen te maken, er leefden nu nog wel erg weinig zeehonden in Nederland. Gelukkig werd in 1963 de jacht op zeehonden verboden.

Zeehonden konden toen wel wat hulp gebruiken. In de jaren '60 werd in Uithuizen een opvang voor verweesde zeehondenpups begonnen door de familie Wentzel. Zij hielpen verweesde pups vanuit hun huis. Lenie 't Hart nam het later van hen over en begon in 1971 de Zeehondencreche in Pieterburen dat in 2016 Zeehondencentrum Pieterburen werd. Zieke en gewonde zeehonden kunnen hier worden opgevangen totdat ze weer gezond zijn en terug kunnen naar zee.

In 1988 en in 2002 werden ontzettend veel zeehonden ziek door een griepvirus. In beide jaren ging meer dan de helft van alle zeehonden in Nederland dood. Gelukkig gaat het nu weer beter met de zeehond, dat kun je zien in deze grafiek:

WEET JE NU ALLES?

Test je kennis... weet je nu genoeg om je spreekbeurt of werkstuk te kunnen doen? Doe dan de quiz! Je kunt de quiz natuurlijk ook gebruiken tijdens je spreekbeurt. Zoek je nog meer informatie? Kijk dan ook eens op www.zeehondencentrum.nl.

Sinds welk jaar worden er verzwakte zeehonden opgevangen in Pieterburen?

- a. Sinds 1950
- b. Sinds 1964
- c. Sinds 1971
- d. Sinds 1983

Wat doet de Zeehondenwachter als éérste als ze bij de gemelde zeehond komen?

- a. Controleren of de zeehond verwondingen heeft.
- b. Observeren of de zeehond wel echt hulp nodig heeft.
- c. Foto's maken van de zeehond.
- d. Bellen met het Zeehondencentrum om te vertellen hoe de zeehond eruit ziet.

Hoeveel fasen van opvang zijn er in het Zeehondencentrum?

- a. 2
- b. 3.
- c. 4
- d. 5

Waarom werd er vroeger in Nederland op zeehonden gejaagd?

- a. Omdat ze de vis, die de vissers wilde vangen, uit de zee opaten.
- b. Omdat de zeehond een leuk huisdier is.
- c. Omdat er veel kleding met bont werd gedragen, dit komt van de zeehonden af.
- d. Omdat de zeehond veel ziektes met zich mee droeg en deze gevaarlijk waren voor de mensen.

Hoeveel zeehonden vangt het Zeehondencentrum gemiddeld per jaar op?

- a. 200
- b. 300
- c. 400
- d. 500

Wanneer gingen er heel veel zeehonden dood door een virus?

- a. 1988 en 2002
- b. 1971 en 1990
- c. 1971 en 2013
- d. 1988 en 2015

De goede antwoorden zijn 1-C, 2-B, 3-B, 4-B, 5-C, 6-C, 7-A

